

**AYHAN
SİCİMOĞLU**
ayhan@sicimoglu.com

Katır sırtında zamanda yolculuk 3

Geçen haftalardaki yazılarımdan hatırlıyorsanız, Afrodisias'ta zaman makinesine girip MS 200 yılına ışınlanmışım. Afrodisias'ı gezdikten sonra da Sagalassos'a uğramış idim. Dayanıklı ve sadık katırımla gene yollara koyuldum. İstikamet Perge.

Katırım şansına, bu sefer yokuş aşağı denize doğru iniyoruz, hoş yokuş yukarı da olsa katır gık demedi, sadece burnundan derin seslerle soludu durdu, o kadar. Perge'ye yaklaşıyorum. İki eski kule arasından gireceğim şehre ve doğru hamama.

Ünlü dev hamamda yıkanmak bir yana, 'dans eden kız' heykelini yakından göreceğim için çok heyecanlıyım. Görenler çok anlattılar. Öylesine merak ediyorum ki bu heykeli, bir an evvel görmek için sabırsızlanıyorum. Ne tuhaf, sanki çok âşık olduğum bir kadına kavuşacağım gibi, yaklaştıkça kalp atışlarım hızlanıyor.

Heyecanımı hisseden katırım adımlarını ve nefesini sıklaştırıyor. Kuleler şehirden çok daha eski ama heybetleri baş döndürücü. Şehre girerken nereden geldiğimi sordular ve hamamı işaret ettiler. Âdetlere uyarak şehre dışarıdan gelen biri olarak ilk önce yıkanmam, ruhen ve bedenem temizlenmem gerek.

Ruhumu okşayan kız

'Dans eden kız' heykeline yaklaşıyorum. Siyah ve beyaz mermerden yapılmış. İpek şalını kollarına dolamış, başını bir yana atmış, döne döne dans ediyor. İnce kumaş dansın rüzgârından beyaz düzgün vücuttan istemeyerek ayrılmış ve havalanmış. Mermerin bu kadar ustaca işlenişini hiç görmemiştim doğrusu. Hafif kumaşın havada dalgalanışını, ağır mermer ile anlatmanın ustalığı... Ruhumu okşuyor.

120 ayrı parçadan meydana gelmiş. Saçları ve elbisesi siyah mermerden... Güzel yüzü ve dolgun vücudu beyaz mermerden... Adeta canlı gibi duruyor karşımda. Yorgunluğumu ve açlığımı unutturdu bana. Önünden uzun bir süre ayrılanıyorum, etrafında dönüyorum. Neredeyse, "Aaaa yeter artık, amma da çok baktın bana, âşık mı oldun yoksa" diyecek. Usulca gönlümü ayak uçlarına bırakıyorum ve ayrılıyorum yanından. Meşhur bir heykel daha var görmem gereken...

Yorgun Herakles heykeli

Müzei bir güzel gezdikten sonra, ki hayran kalacaksınız, Perge'ye gidin. Bir zamanlar Anadolu'nun en güzel şehrinin en şaşalı döneminde olduğunuzu hayal ederek yürüyün. Ruhunuz okşanacak.

anılır. Aslı Yunanlı heykeltıraş Lysippos'a (MÖ 4. yy) aittir.

Heykel belinden biraz kırık, adeta ayakta zor durmakta ve yorgun yüzü

havuzdan havuza buz gibi soğuk sular akıyor. Yazın sıcaklığında açık havada serinleme tertibatı.

Sehrin altına devadüğü derin su taba-

en güzel şehirlerinden birinin ana caddesi burası. Kiraların yüksek olduğunu tahmin ediyorum.

Şehirdeki en güzel yerler

Perge'den Amerika'ya, oradan müzeye

Yorgun Herakles'in hikâyesi kendisi kadar enteresan. Perge kazılarında, güney hamamda, vücudunun üst kısmı olmayan belden aşağı bir heykel bulunur. Gazeteci Özgen Acar bu heykeli görmüş ve akabinde 1990 yılında meşhur New York Metropolitan Sanat Müzesi'nde (MET) özel bir koleksiyon sergisini görmeye gitmiş. Ortadan kırılmış, alt kısmı olmayan bir heykel dikkatini çekmiş. Sergi kataloğunu alıp Türkiye'ye dönmüş. Sayfanın fotokopisini alıp Antalya Müzesi'ne fakslamış. Kazı başkanı arkeolog Jale İnan (2001) Perge kazısında bulunan alt kısmın alçı kopyasını yaptırıp iki defa ısrarla New York'a gitmiş. Türkiye'den yanında getirdiği alçı kısım kaçırılan üst kısma savcı ve avukatların gözleri önünde milimetrik oturunca

artık Amerikalılar da itiraz edememiş. 20 sene süren mahkemeler vesaire ile uğraştan sonra Antalya Müzesi'nde Herakles diğ-

bana, âşık mı oldun yoksa” diyecek. Usulca gönlümü ayak uçlarına bırakıyorum ve ayrılıyorum yanından. Meşhur bir heykel daha var görmem gereken...

Yorgun Herakles

Yunan mitolojisinin **Herakles**'i Roma devrinde **Herkül** olarak anılır. **'Heros'** yani **kahraman** kelimesinden türemiştir. Ruhunda iyilik taşır, **mücadelenin ve yenilmezliğin** simgesidir. Tanrıların tanrısı **Zeus**'un oğludur ancak kiskanç **Hera**'dan olma değildir. **Hera** üvey oğlundan nefret eder. **Herakles**, her ne kadar insanüstü güce sahip, iyilik timsali bir kahraman olsa da, bence pek de zeki değildir. **Hera**'nın entrikaları neticesi delirip karısını ve çocuklarını öldüren **Herakles**, bu suçun cezasını **12 ağır görevi** yerine getirecek ödeyecek ama sonunda yanarak ölecektir. Heykel **'Yorgun Herakles'** olarak

anılır. Aslı **Yunanlı** heykeltıraş **Lysippos**'a (MÖ 4. yy) aittir.

Heykel belinden biraz kırık, adeta ayakta zor durmakta ve yorgun yüzlü... Her ne kadar **12 görevin** zorluğundan, bilhassa görevlerin ilki olan **Nemea Aslanı**'nı (**Kuzey Yunanistan**) elleriyle boğarak öldürmesi nedeniyle yorgun düşmüş deniliyorsa da, bence, **kahraman olmanın ve insanlığı korumaya çalışmanın** verdiği bir yorgunluk bu. Eh kolay değil insanoğlu ile uğraşmak, vahşi bir aslandan daha yırtıcı ve azgın olabilir.

Şehre su sesi müziği

Rengârenk mermerler, birbirinden güzel heykeller ile dolu **hamamdan zor çıktım**. Şehrin ana caddesinin tam ortasında bir kanal var deniz yönüne doğru eğimli. Minik havuzlar ile bezenmiş bu kanaldan

havuzdan havuza buz gibi soğuk sular akıyor. Yazın sıcağında açık havada serinleme tertibatı.

Şehrin sırtını dayadığı dağların eteklerindeki kaynaklardan **buz gibi mavi sular** fışkırıyor. Tüm evlere ve iki büyük hamama pişmiş toprak borular ile sular dağıldığı gibi, caddelerin altında kanalizasyon sistemleri bile mevcut. **Sütunlu yoldan** yürüyorum, sular havuzdan havuza aşağı, deniz yönüne doğru akıyor. **Tüm gün şehre su sesi müziği**... Tanrılara ve şehrin **'Koslu Hipokrat'** ekolü hekimine göre, **su sesi insan ruhuna dinginlik sağlıyor** imiş.

Kutsal sudan kana kana

Yukarı doğru kanal boyu geniş sütunlu caddede yürüyorum. Sağlı sollu içerileri mozaiklerle bezenmiş lüks dükkânlar. Biraz pahalı ama ne de olsa **Anadolu**'nun

en güzel şehirlerinden birinin ana caddesi burası. Kiraların yüksek olduğunu tahmin ediyorum.

Satıcı kızlar çok alımlı, dükkânlarına davet ediyorlar. Hediyelik eşyalar, işlemeli elbiseler, ipekli sırmalı kumaşlar ve çok lüks şarküteri. Av hayvanları, deniz ürünleri, taze meyve ve sebze yanında pastırma ve kurutulmuş yiyecekler. Sık sık durarak, dükkânları inceleyip bir-iki atıştırarak suyun şehre girdiği yere kadar yürüdüm. **Su tanrısı 'Kestros'** tam suyun şehre girdiği oluk üzerine yan gelmiş yatmış. **Kestros** şehre giren suyu kutsuyor. **Kutsal sudan kana kana içiyorum**, artık şimdiki asra dönme zamanı geldi. Ayaklarım geri geri gidiyor. **Çok mutlu idim bu asırda burada**... Hipodromu ziyaret ettikten sonra **döneceğim**, pek canım istemese de **mecburen**.

edememiş. 20 sene süren mahkemeler vesaire ile uğraştan sonra Antalya Müzesi'nde Herakles diğer yarısına kavuşmuş. Şimdi ise sergide... Muhakkak Antalya Müzesi'ne uğrayınız. Antalya'nın deniz kıyısını kaplayan beton yığını apartmanlardan, zevksiz ve sakil, yanar döner dekorlu milyarlık, turistik (eğer hâlâ turist kaldı ise) tesislerinden sıkıldınız iseniz, ki lütfen sıkılınız artık, soluğu ödüllü Antalya Müzesi'nde alınız.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALARC0301110